

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL
VERSENYTANÁCS

☒ 1054 Budapest, Alkotmány u. 5.

☎ 472-8864 ☎ Fax: 472-8860

Vj-181/2004/10.

A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa az **Alföldi Malomipari Rt.** kérelmező összefonódás engedélyezése iránti kérelmére indult eljárásban, melyben további ügyfélként részt vett a **Dél-Magyarországi Gabonakereskedelmi és Malomipari Rt.** (Szeged) – tárgyaláson kívül – meghozta az alábbi

h a t á r o z a t o t

A Versenytanács engedélyezi az Alföldi Malomipari Rt. és a Dél-Magyarországi Gabonakereskedelmi és Malomipari Rt. által 2005. február 16-án kötött „Bérleti Szerződés”-sel megvalósított összefonódást.

A határozat felülvizsgálatát az ügyfelek a kézbesítéstől számított harminc napon belül kérhetik a Fővárosi Bírósághoz címzett, de a Gazdasági Versenyhivatalnál benyújtandó keresettel.

I n d o k o l á s

I.

A kérelmezett összefonódás

- 1) A kérelmező Alföldi Malomipari Rt. (a továbbiakban: Alföldi Rt.) és az Árpád-Agrár Rt. között 2004. november 5-én „Konzorciális megállapodás” jött létre az Állami Privatizációs és Vagyonkezelő Rt. (a továbbiakban: ÁPV Rt.) által a Dél-Magyarországi Gabonakereskedelmi és Malomipari Rt. (a továbbiakban: DG Rt.)

állami tulajdonban levő részvényeinek megszerzésére vonatkozó nyilvános pályázaton való részvétel céljából. A Konzorciális megállapodás értelmében sikeres pályázat esetén a tagok az alábbi arányban szereznek részvényeket:

- Árpád-Agrár Rt.: 50,00125 %
- Alföldi Rt.: 49,9975 %

- 2) A kérelmező az 1) pont szerinti tervezett tranzakcióhoz – mint vállalkozások összefonódásához – 2004. november 22-én kelt kérelmében a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló, módosított 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) VI. fejezetének rendelkezései alapján a Gazdasági Versenyhivatal engedélyét kérte.
- 3) A Gazdasági Versenyhivatal 2004. november 25-én a Tpv. 68. § (4) bekezdése alapján hiánypótlásra visszaadta a kérelmet, felhívva – egyebek mellett – a kérelmezőt annak kifejtésére, hogy a DG Rt. 49,9975 százalékos részvénytársaságjának megszerzésével miként valósul meg a Tpv. 23. § szerinti összefonódás.
- 4) A kérelmező a hiánypótlást – a Tpv. 68. § (4) bekezdés szerinti határidő-hosszabbítást követően – 2005. március 4-én teljesítette teljeskörűen. A hiánypótlás keretében az Alföldi Rt. kérelmét akként pontosította, hogy nem a Tpv. 23. § (2) bekezdésének a) pontja, hanem annak „további fordulatának értelmében” kíván irányítást szerezni, melyre vonatkozóan az alábbi tényekkel egészítette ki a kérelmét.
 - 4.1. 2004. december 8-án az Alföldi Rt. és az Árpád-Agrár Rt. „Részvény Adásvételi Szerződés”-t kötött az ÁPV Rt-vel a DG Rt. részvényei 1) pont szerinti megvásárlására, rögzítve, hogy a hatálybalépés feltétele a Gazdasági Versenyhivatal engedélye.
 - 4.2. A DG Rt. 2005. február 16-i Közgyűlése olyan határozatot hozott, mely szerint az igazgatóság tagjai többségének jelölésére és visszahívására vonatkozó javaslat megtételére az Alföldi Rt. jogosult.

- 4.3. A Közgyűlés jóváhagyásával szintén 2005. február 16-án az Alföldi Rt. Bérleti Szerződés-t kötött a DG Rt-vel, az annak tulajdonában lévő – a jelenlegi termelő és kereskedelmi tevékenységéhez kapcsolódó – valamennyi ingatlan, technológiai eszköz, jármű és egyéb eszközök bérbevételére, valamint a DG Rt. állományában lévő dolgozók átvételére. A Bérleti Szerződés értelmében a hatálybalépésének feltétele a Gazdasági Versenyhivatal engedélye.

II.

Az összefonódás résztvevői

A Szabolcs-csoport

- 5) Az Alföldi Rt. a Szabolcs Gabona Holding Vagyonkezelő Rt. által közvetlenül vagy (más vállalkozásokon keresztül) közvetve irányított vállalkozások által alkotott vállalkozáscsoportba (a továbbiakban: Szabolcs-csoport) tartozik. A Szabolcs-csoport tagjai
- takarmányipari termékek (takarmánykeverékek, premixek, koncentrátumok) gyártásával és forgalmazásával;
 - fehérje alapanyagok, takarmánykiegészítők, és állatgyógyászati készítmények gyártásával és forgalmazásával
 - gabonatermékek (búza, árpa, kukorica) forgalmazásával; valamint
 - gabonaőrlemények (búzaliszt, rizs hántolmány, étkezési kukoricaőrlemény, sárgaborsó hántolmány) gyártásával és forgalmazásával
- foglalkoznak.
- 6) A Szabolcs-csoportba tartozó vállalkozások részesedését az általuk forgalmazott áruk országos forgalmából az 1. táblázat mutatja be.

1. táblázat

A Szabolcs-csoport részesedése a magyar- országi forgalomból

Árucsoport	Részesedés (%)
Fehérje alapanyagok	4,5
Takarmánykiegészítők	8,0
Állatgyógyászati készítmények	3,1
Takarmánykeverékek	1,2
Premixek	1,2
Koncentrátumok	1,2
Búza	2,5
Kukorica	0,6
Árpa	1,8
Búzaőrlemények	19,0
Rizs hántolmány	35,0
Kukoricaőrlemények	14,0
Sárgaborsó hántolmány	30,0

- 7) A Szabolcs-csoport tagjai – a csoporton belüli forgalom nélkül – 2004. évben együttesen tízmilliárd forintot meghaladó nettó árbevételt értek el.

A DG Rt.

- 8) A DG Rt. fő tevékenysége a búzaőrlemény (döntően búzaliszt) gyártás, a tulajdonában lévő szegedi malomban. Emellett Szegeden és Hódmezővásárhelyen takarmányboltot és gabonaipari szakboltot működtet.
- 9) A DG Rt. részesedése az országos búzaőrlemény forgalomból mintegy 2 százalék.
- 10) A DG Rt. 2004. évi nettó árbevétele 752 millió forint volt.

A búzaőrlemény piac szereplői

- 11) Magyarországon nagyszámú, búzaőrlemény készíttéssel foglalkozó vállalkozás van, melyek termelőkapacitásai (a malmok) az ország egész területét lefedik. A Szabolcs-

csoport mellett mintegy 25 százalékkal részesedik a magyarországi búzaőrlemény forgalomból a Leipnik-csoport, és több 5-10 százalék közötti részesedéssel rendelkező vállalkozás is van a piacon.

- 12) A búzaőrlemények esetében a jellemző maximális szállítási távolság 100-150 kilométer, a központi raktárakkal rendelkező kereskedelmi láncok révén azonban a jelentősebb gyártó vállalkozások fogyasztói termékei az ország egész területén jelen vannak.

III.

Az engedélykérési kötelezettség

Az összefonódás jellege

- 13) A Tpv. 23. § (1) bekezdés b) pontja alapján vállalkozások összefonódása jön létre, ha egy vállalkozás vagy több vállalkozás közösen közvetlen vagy közvetett irányítást szerez további egy vagy több, tőle független vállalkozás egésze vagy része felett.
- 14) A Tpv. 23. § (2) bekezdés szerint közvetlen irányítással rendelkezik egy vállalkozás vagy több vállalkozás közösen, ha
- a) a másik vállalkozás többségi szavazati jogot biztosító üzletrészeivel, részvényeivel, illetőleg a szavazati jogok több mint ötven százalékával rendelkezik, vagy
 - b) jogosult a másik vállalkozás vezető tisztségviselői többségének kijelölésére, megválasztására vagy visszahívására, vagy
 - c) szerződés alapján jogosult a másik vállalkozás döntéseinek meghatározó befolyásolására, vagy
 - d) a másik vállalkozás döntéseinek meghatározó befolyásolására ténylegesen képessé válik.
- 15) Az Alföldi Rt. a 4.1. pont szerint Részvény Adásvételi Szerződés révén a DG Rt. részvényeinek kevesebb, mint ötven százalékát vásárolta meg, ezért a Tpv. 23. § (2) bekezdés a) pontja szerinti irányítással nem rendelkezik.

- 16) A Versenytanács álláspontja szerint az igazgatósági tagok, mint vezető tisztségviselők többségének jelölésére és visszahívására vonatkozó javaslati jogosultság (lásd 4.2. pont) önmagában szintén nem biztosít a DG Rt. felett a Tpv. 23. § (2) bekezdés b) pontja szerinti irányítási jogot az Alföldi Rt. részére. A javaslat elfogadtatásához ugyanis a Közgyűlésen a többségi részvénytulajdonos Árpád-Agrár Rt. szavazata is szükséges. Ezért a fenti helyzet legfeljebb az Alföldi Rt. és az Árpád-Agrár Rt. közös irányítását jelentheti (javaslatot csak az Alföldi Rt. tehet, de az elfogadáshoz mindenképpen szükséges az Árpád-Agrár Rt. egyetértése, vagyis a két vállalkozásnak mindenképpen egyezsége kell jutnia, ami a közös irányítás jellemzője). Megjegyzi továbbá a Versenytanács, hogy kialakult gyakorlata szerint, ha a vállalkozás részvényesei közül az egyik a Tpv. 23. § (2) bekezdés a) pontja szerinti többségi szavazati jogokkal, a másik pedig a vezető tisztségviselők kijelölésének Tpv. 23. § (2) bekezdés b) pontja szerinti jogával rendelkezik, akkor – az irányításra vonatkozó külön megállapodás hiányában – a két vállalkozás közös irányítóinak minősülnek (Vj–126/1999., Elvi Állásfoglalások 84.). Ezért az adott esetben a vezető tisztségviselőkkel kapcsolatos teljes (nemcsak javaslattevési) jogosultság sem eredményezné az Alföldi Rt. egyedüli irányítását.
- 17) A 16) pontban foglaltak részletes vizsgálatát a Versenytanács szükségtelennek tartotta, mert az esetleges közös irányítás megszerzésével egyidejűleg az Alföldi Rt. bérbevette a DG Rt. valamennyi, az üzleti tevékenységhez kapcsolódó eszközét (továbbá átvette valamennyi munkavállalóját), miáltal a DG Rt. teljes jelenlegi üzletmenete (piaci tevékenysége) az Alföldi Rt. befolyása alá került, ami a Versenytanács álláspontja szerint a Tpv. 23. § (2) bekezdés c) pontja szerinti szerződésen alapuló irányításnak minősül.
- 18) Az Alföldi Rt. az előzőek szerinti irányítást nem a DG Rt. egésze, hanem annak az átvett eszközökön végzett tevékenységekben megtestesülő része (Tpv. 23. § (5) bekezdés) felett szerezte meg. Ennek jelenleg kizárólag elvi jelentősége van, mert a Bérleti Szerződés szerinti eszközök lefedik a DG Rt. jelenlegi tevékenységének egészét. Ha azonban a DG Rt. a jövőben a jelenlegitől eltérő tevékenységgel bővíti tevékenységi körét, arra nézve a jelen határozat szerinti engedély nem biztosít egyedüli irányítási jogot az Alföldi Rt. részére.

- 19) Megjegyzi a Versenytanács, hogy a rendelkezésére álló információk szerint a 2004. december 8-án kötött Részvény Adásvételi Szerződés révén az Árpád-Agrár Rt. irányítást szerzett a DG Rt. felett. Annak vizsgálatát azonban, hogy ehhez az Árpád-Agrár Rt-nek kellett volna-e engedélyt kérni, a Versenytanács szükségtelennek ítélte, figyelemmel arra, hogy ezt követően rövid időn belül a DG Rt. meglévő tevékenysége feletti egyedüli irányítást a 17-18. pontban foglaltak szerint az Alföldi Rt. szerezte meg.

A küszöbértékek

- 20) Az összefonódással érintett vállalkozások (Tpvt. 26. § szerint: a Szabolcs-csoport tagjai és a DG Rt. jelenlegi tevékenysége) 2004. évi együttes nettó árbevétele meghaladta a tízmilliárd forintot, ezen belül a DG Rt-é az ötszázmillió forintot, ezért a kérelmezett összefonódáshoz a Tpvt. 24. § (1) bekezdése alapján a Gazdasági Versenyhivatal engedélye szükséges.

IV.

Az engedélyezés

- 21) A Tpvt. 30. § (2) bekezdése alapján a Gazdasági Versenyhivatal nem tagadhatja meg az engedély megadását, ha az összefonódás nem hoz létre vagy nem erősít meg olyan gazdasági erőfölényt, amely akadályozza a hatékony verseny kialakulását, fennmaradását vagy fejlődését az érintett piacon (Tpvt. 14. §).
- 22) A Tpvt. eddigi alkalmazási tapasztalatai alapján a Versenytanács az összefonódás horizontális-, vertikális-, portfólió- és konglomerátum hatásait vizsgálja a Gazdasági Versenyhivatal Elnökének és a Versenytanács Elnökének 1/2003. számú Közleményében (a továbbiakban: Közlemény) szerint.

- 23) Az összefonódásban résztvevő Szabolcs-csoport és a DG Rt. azonos tevékenysége a gabonaőrlemények előállítására. Együttes részesedésük azonban Magyarországon – mint érintett földrajzi piacon (Tpv. 14. § (3) bekezdés) – 21 százalék, ami alapján (figyelembe véve a 17. pontban írtakat is), az összefonódásnak horizontális összefüggésben nem valószínűsíthető káros versenyhatásai. Ezen túlmenően a DG Rt. semmilyen formában nem kapcsolódik a Szabolcs-csoporthoz, így az összefonódásnak vertikális- és portfólió hatásai sem lehetnek, továbbá káros konglomerátum hatással sem kell számolni.
- 24) Mindezek alapján a Versenytanács a Tpv. 77. § (1) bekezdés a) pontja szerinti határozatában – egyezően a Tpv. 71. § (2) bekezdés alapján tett vizsgálói indítvánnyal – az összefonódást engedélyezte.

V.

Az összefonódás engedélyezésének nyilvánvalósága

- 25) A Tpv. 63.§ (3) bekezdésének ac) pontja szerint a versenytanácsi határozatot a kérelem beérkezésétől, illetve a hiányok pótlásától számított 45 napon belül kell meghozni, amennyiben „az engedély a 30. § (2) bekezdése alapján nyilvánvalóan nem tagadható meg”, mely esetben a Tpv. 62. § (1) bekezdése alapján az eljárási díj összege kettőmillió forint. Amennyiben az engedély megadása nem nyilvánvaló vagy a Tpv. 30. § (1) bekezdésén alapul, akkor a határozatot a Tpv. 63. § (3) bekezdés b) pontja alapján 120 napon belül kell meghozni, mely esetben a Tpv. 62. § (1) bekezdése alapján – a kérelem benyújtásával egyidejűleg megfizetett kettőmillió forinton felül – további nyolcmillió forint eljárási díjat kell fizetni a határozat kézbesítésétől számított tizenöt napon belül.
- 26) Arra nézve a Tpv. nem tartalmaz rendelkezést, hogy az összefonódás mely esetben minősül olyanak, amely „a 30. § (2) bekezdése alapján nyilvánvalóan nem tagadható meg”. A Tpv. 63.§ (3) bekezdés ac) pontja szerinti (egyszerűsített) és a b) pont szerinti (teljeskörű) eljárásban elbírálható összefonódások

megkülönböztetésekor a Versenytanács – a saját több éves gyakorlatát tükröző – Közleményből indul ki.

- 27) A jelen ügy szempontjából releváns horizontális hatással összefüggésben a Közlemény szerint akkor alkalmazható az egyszerűsített eljárás, ha nincs olyan érintett piac, amelyen az összefonódásban résztvevő vállalkozáscsoportok együttes részesedése meghaladja a 20 százalékot (14.ii.a. pont). A Közlemény 14.iii. pontja alapján valamely érintett piacon 20 százalékot meghaladó együttes piaci részesedés esetén is alkalmazható azonban az egyszerűsített eljárás, ha az összefonódás következtében a piaci koncentráció növekedése ezen az érintett piacon csekély mértékű. E pont alapján akkor engedélyezhető egyszerűsített eljárásban az összefonódás, ha:
- a) az ezen az érintett piacon legnagyobb piaci részesedéssel rendelkező érintett vállalkozáscsoport figyelmen kívül hagyásával az összefonódásban érintett többi vállalkozáscsoport együttes piaci részesedése ezen az érintett piacon nem haladja meg az 5 százalékot; és
 - b) ezen az érintett piacon van az összefonódásban résztvevő legnagyobb vállalkozáscsoporthoz hasonló piaci részesedésű versenytárs vállalkozás; és
 - c) az összefonódás a lehetséges verseny lényeges csökkenését sem eredményezheti, mert alappal feltételezhető, hogy a jelenleg alacsony piaci részesedésű vállalkozás részesedése a jövőben sem növekedhet érezhetően.
- 28) A DG Rt. és a Szabolcs-csoport együttes piaci részesedése ugyan csekély mértékben meghaladja a 20 százalékot, azonban 27. a-c) pontban foglalt feltételek mindegyike teljesül, ezért a Versenytanács a kérelmezett összefonódás esetében alkalmazhatónak találta a Tpv. 63. § (3) bekezdésének ac) pontját.

VI.

Eljárási kérdések

- 29) A Tpv. 63. § (3) bekezdése ac) pontjának alkalmazásából következőleg az eljárási díj megfizetéséről nem kellett rendelkezni, mert a kérelmező a Tpv. 62. § (1) bekezdése szerinti kettőmillió forintot előzetesen leróta.
- 30) Az ügyfelek kérték a tárgyalás mellőzését, ezért a Versenytanács határozatát – a Tpv. 74. § (1) bekezdésének alkalmazásával – tárgyaláson kívül hozta meg.
- 31) Az ügyfeleket megillető jogorvoslati jog a Tpv. 83. § (1)-(2) bekezdésén alapul.

Budapest, 2005. március 31.